

การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตนักเรียน Developing Activities to Strengthen Student Honesty

กรณวิษณ์ ช่วยอุปการ*, กัญญาวีร์ แก้วนุ้ย

Kannawish Chuai-upprakan, Kanyawee Kaewnuy

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000

Department of Developmental Strategy, Faculty of Political Science,

Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum 36000 Thailand

*Corresponding author E-mail: maikow_9@hotmail.com

(Received: November 2 2021; Revised: December 28 2021; Accepted: January 10 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ศึกษาจากประชากรนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 58 คน และกลุ่มภาคีพัฒนา ได้จากเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต 2) ประเด็นสนทนากลุ่ม 3) แผนกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต 4) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 5) แบบติดตามพฤติกรรมนักเรียน 6) แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ในระดับดี ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ครอบครัวและโรงเรียนดีขึ้น มีความพึงพอใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ : ความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต, การพัฒนากิจกรรม, ไตรสิกขา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the honest behavior of students and 2) to develop activities to strengthen student honesty of Ban Nong Ya Plong School, Na Fai Subdistrict, Mueang Chaiyaphum District Chaiyaphum Province. This research use mix methodology combines quantitative and qualitative methods. The population consisted 58 primary school students and development partners group 12 people. The samples were selected by using purposive sampling. The research instruments were : 1) honest behavior assessment, 2) focus group discussion issues, 3) strengthen honesty activities plan, 4) student behavior observation form, 5) student behavior monitoring form, and 6) interview form. The statistics used in the quantitative data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The qualitative data used content analysis method. The results showed that : 1) The students honest behavior was high level 2) developing activities to strengthen student honesty showed that students' performing activities had a good level. Students actually practice be better honest behavior with themselves, family and school can be satisfied and applied in daily life

Keywords : Honesty, Activities to Strengthen Honesty, Activities Development, Threefold Training

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยน่าเป็นห่วงยิ่งเนื่องจากผู้คนต่างแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ส่วนตนตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่มุ่งความเจริญเติบโตของทุนและวัฒนธรรมบริโภคนิยม ส่งผลให้สังคมไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไทย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลในสังคม (สัมฤทธิ์ น่วมศิริ และคณะ, 2561) และหากผู้ในระดับประเทศเข้าไปพัวพันการทุจริตด้วยแล้ว จะยิ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตัวแบบปฏิบัติที่ดี โดยเพิ่มน้ำหนักฝ่ายมิฉะพินิจ คือเห็นผิดเป็นชอบของเยาวชนให้เติบโตมากขึ้น

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้เปิดเผยผลสำรวจดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย (CSI) ซึ่งสำรวจเดือนมิถุนายน 2561 จากกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม รวม 2,400 ตัวอย่าง ทั้งประชาชน ผู้ประกอบการ และข้าราชการ พบว่า ดัชนีแนวโน้มสถานการณ์คอร์รัปชันไทย อยู่ที่ 57 เพิ่มขึ้นจากที่ 53 ระบุสาเหตุของการคอร์รัปชัน ส่วนใหญ่เกิดจากความล่าช้า ความยุ่งยากในขั้นตอนการดำเนินงานของราชการ กฎหมายเปิดช่องเอื้อต่อการทุจริต และความไม่เข้มงวดของการบังคับใช้กฎหมาย โดยรูปแบบที่พบในการทุจริตส่วนใหญ่เป็นการให้สินบน การทุจริตเชิงนโยบาย และการใช้ตำแหน่งทางการเมืองเอื้อประโยชน์แก่พรรคพวก อย่างไรก็ตามกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าการทุจริตเป็นเรื่องไกลตัว ไม่เกี่ยวกับตัวเองโดยตรง และถ้าหากว่ารัฐบาลทุจริตแต่มีผลงานและทำประโยชน์ให้สังคมเป็นเรื่องที่รับได้ แต่ไม่เห็นด้วยในการให้สินน้ำใจ (เงินพิเศษ) แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งคนไทยส่วนหนึ่งไม่ชอบการทุจริต แสดงความประสงค์ร่วมป้องกันปัญหา และมีกระแสต่อต้านการทุจริตมากขึ้น (ไทยโพสต์ออนไลน์, 2561)

การแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่เหมาะสมในการพัฒนาคนและชุมชน เน้นการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ให้มองเห็นคุณค่าแห่งตนในการดำรงอยู่ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ สละผลประโยชน์ส่วนตน คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยที่ความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนนั้น เป็นคุณธรรมภายในจิตใจที่สามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และส่วนรวม อย่างตรงไปตรงมาต่อความจริง มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะคิด ความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การมีสติ การใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดู ลักษณะเพื่อน การเห็นคุณค่าตน ตัวแบบจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ได้แก่ การรักษาความสัจ การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ความเพียร การทบทวนปรับปรุง ความร่วมมือทำงาน 3) ความมีน้ำใจ ได้แก่ ความมีเมตตา การลงมือช่วยเหลือ ความเสียสละ ความมีมุทิตาจิต การรู้จักกลวงความชั่ว ประพฤติ

ปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม (วินัย ไฉน, 2548; พรณรงค์ สิงห์สำราญ, 2551) หากองค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์ในทางบวก จะส่งผลต่อแบบแผนความประพฤติของบุคคลนั้นอย่างเกื้อกูลและช่วยกันสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ นักเรียนจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอนาคตได้อย่างเท่าทัน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลไกหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นโรงเรียนคุณธรรมในระดับดีของเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลภาคสนามเบื้องต้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อความซื่อสัตย์ รู้ว่าการขโมยและการทุจริตโกงเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่เคยพูดโกหก และหยิบจับสิ่งของเพื่อนไปใช้แล้วไม่คืนในบางครั้ง โดยที่พระสงฆ์ครูและผู้ปกครองเห็นว่าควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตด้วยหลักไตรสิกขา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันผ่านกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ สร้างแรงจูงใจให้ทำความดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความมั่นคงในคุณงามความดี โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นช่วงที่ประพฤติตามตัวแบบ เพื่อนจะมีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมทางสังคม และมีความอ่อนไหวต่อการชักนำของสื่อออนไลน์ จำเป็นต้องได้รับการเสริมภูมิคุ้มกันความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความมั่นคงและก้าวหน้าขึ้นให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงบริบทสังคม

การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมให้มากที่สุด จะช่วยให้มีทัศนคติที่ถูกต้อง ซึ่งจะได้อะไรดีต้องอาศัยระบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ คือ 1) ด้านพฤติกรรม ทำดีด้วยความเคยชิน 2) ด้านจิตใจ มีความสุขในการลงมือทำ จะมีความมั่นคงในการทำดียิ่งขึ้น 3) ด้านปัญญา เข้าใจเหตุผล มองเห็นคุณค่าประโยชน์ของการกระทำนั้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2538) ไตรสิกขาเป็นหลักปฏิบัติในฝึกอบรมกาย วาจา จิตใจ และปัญญา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา โดยมีปัญญาเป็นเครื่องช่วยนำทางให้การพัฒนาดำเนินไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ลดละความเห็นแก่ตัว (พระครูธรรมธชาจารย์ มนุญ ติวราภรณ์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี, 2560; พระสมพงษ์ สุวโจ (ไชยณรงค์), 2561) ซึ่งสามารถเรียนรู้โดยสอดแทรกในชั้นเรียนปกติ และการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพิเศษตลอดปีการศึกษา

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ควรพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ตามหลักไตรสิกขา ผ่านการออกแบบกระบวนการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จำแนกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต 2) ขั้นสร้างกิจกรรม 3) ขั้นทดลองจัดกิจกรรม

และ 4) ขั้นตอนติดตามประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ให้มีทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ มีลักษณะมุ่งมั่นอดทนและควบคุมตน และความมั่นใจ ซึ่งนักเรียนยอมรับนำไปปฏิบัติด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ใบรับรอง HE-152-2563 รูปแบบเป็นการวิจัยและพัฒนา ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมวิธี ทั้งการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. เป็นการศึกษาจากประชากร ประกอบด้วย 1) นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 58 คน และ 2) กลุ่มภาคีพัฒนา จำแนกประเภทตาม “บวร” ได้แก่ ตัวแทนบ้าน (ชุมชน) ตัวแทนวัด และตัวแทนโรงเรียน จำนวน 12 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีในชุมชนที่มีบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน หรือเป็นผู้ได้รับรางวัลพ่อแม่ตัวอย่าง เป็นที่ยอมรับในการปลูกฝังคุณธรรมบุตรหลานในชุมชน ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ระดับละ 2 คน จำนวน 6 คน รวมจำนวน 12 คน

2. ขั้นตอนการศึกษา กำหนดเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ศึกษาจากประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 58 คน และกลุ่มภาคีพัฒนา จำนวน 12 คน รวม 70 คน เครื่องมือวิจัยและการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) แบบประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ใช้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ได้แก่ (1) ทัศนคติความซื่อสัตย์สุจริต (2) ลักษณะมุ่งมั่นอดทนและควบคุมตน (3) ความมั่นใจ มีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติได้มากที่สุด ปฏิบัติได้มาก ปฏิบัติ

ได้ปานกลาง ปฏิบัติได้น้อย ปฏิบัติได้น้อยที่สุด สร้างตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านตาตโดน (ครูประชาสามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (สปพ.ชย.1) จำนวน 30 คน ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962 และ 2) ประเด็นสนทนากลุ่ม ใช้ศึกษาสถานการณ์ปัญหาและการออกแบบแผนกิจกรรมกับกลุ่มภาคีพัฒนา ได้แก่ (1) ผลการประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน (2) สาเหตุและการแก้ปัญหา (3) การออกแบบแผนกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต สร้างตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป นำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านตาตโดน (ครูประชาสามัคคี) สังกัด สปพ.ชย.1 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมกลุ่มนักเรียนและกลุ่มภาคีพัฒนาพร้อมเอกสารชี้แจงอาสาสมัครและหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยประชากร และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร กำหนดช่วงคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

2) ขั้นสร้างกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ศึกษาจากประชากรนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 58 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ใช้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน จำนวน 4 แผน ได้แก่ (1) แผนกิจกรรมศีลรักษาใจ รากฐานแห่งความซื่อสัตย์ (2) แผนกิจกรรมลมหายใจแห่งความซื่อสัตย์ สมบัติทิพย์คู่กาย (3) แผนกิจกรรมพัฒนาจิตด้วยกรรมฐาน สัจจอธิฐานเปลี่ยนชีวิต (4) แผนกิจกรรมปัญญาปฏิบัติสู่แปลงผักปลอดสารเคมี รูปแบบแผนกิจกรรมมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อแผนกิจกรรม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แนวคิดสำคัญ เนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ค่านิยม สื่อวัสดุอุปกรณ์ การประเมินผล และเกณฑ์การประเมิน โดยจัดให้เรียนรู้เป็นกลุ่มคละชั้นเรียน และลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละกิจกรรม ใช้เวลาเรียนรู้

แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ใช้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ขณะร่วมกิจกรรมเรียนรู้ได้แก่ (1) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกิจกรรมศีลรักษาใจ รากฐานแห่งความซื่อสัตย์ (2) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกิจกรรมลมหายใจแห่งความซื่อสัตย์ สมบัติทิพย์คู่กาย (3) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกิจกรรมพัฒนาจิตด้วยกรรมฐาน สัจจอธิฐานเปลี่ยนชีวิต (4) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกิจกรรมปัญญาปฏิบัติ สู่แปลงผักปลอดสารเคมี สำหรับครูประจำชั้น และหัวหน้าทีมนักเรียน การสร้างเครื่องมือวิจัย ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพฤติกรรมบ่งชี้ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป นำแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนไปทดลองใช้กับครูประจำชั้นและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านตาตโดน (ครูประชาสามัคคี) สังกัด สปพ.ชย.1 จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนจัดกิจกรรม นัดประชุมนักเรียนและครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงรายละเอียดการร่วมกิจกรรม ขออนุญาตจับบันทึก ถ่ายภาพและบันทึกเสียง โดยให้ครูประจำชั้นร่วมประเมินพฤติกรรมนักเรียน และการติดตามพฤติกรรมหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม

3) ขั้นตอนทดลองจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ศึกษาจากประชากรนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 58 คน ประกอบด้วย 1) การทดลองจัดแผนกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ระหว่างวันที่ 12-15 มกราคม 2564 เวลา 13.00-1600 น. จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง 2) การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ฉบับ สังเกตระดับการปฏิบัติกิจกรรม กำหนดให้ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน และหัวหน้าทีมนักเรียน จำนวน 6 คน เป็นผู้ประเมินและบันทึกผลหลังจัดกิจกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินจัดกิจกรรม จัดประชุมนักเรียนและครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงรายละเอียดการร่วมกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรมระหว่างร่วมกิจกรรม และการติดตามพฤติกรรมหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าเฉลี่ยคะแนนรวม กำหนดช่วงคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00 หมายถึง ปฏิบัติได้ระดับดี ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.01 - 2.00 หมายถึง ปฏิบัติได้ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.01 - 1.00 หมายถึง ปฏิบัติได้ระดับน้อย ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

4) ขั้นตอนติดตามประเมินผลกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ศึกษาจากประชากรนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 58 คน และกลุ่มภาคีพัฒนา จำนวน 12 คน

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบติดตามพฤติกรรมนักเรียน หลังร่วมกิจกรรมเรียนรู้ ใช้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนหลังร่วมกิจกรรมเรียนรู้ ได้แก่ (1) พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตส่วนบุคคล (2) พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตต่อครอบครัว (3) พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตต่อโรงเรียน มีลักษณะเป็นการบันทึกพฤติกรรม โดยให้นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและครูประจำชั้นเป็นผู้เขียนบันทึก การสร้างเครื่องมือวิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป นำไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านตาตโดน (ครูประชาสามัคคี) สังกัด สปพ.ชย. 1 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ และ 2) แบบสัมภาษณ์ ใช้ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในภาพรวมกับกลุ่มภาคีพัฒนา ได้แก่ (1) ด้านพฤติกรรมนักเรียน (2) ด้านความเหมาะสมของกิจกรรม (3) ด้านประโยชน์และความคุ้มค่า มีลักษณะเป็นประเด็นคำถามปลายเปิด ให้กลุ่มภาคีพัฒนาแสดงความคิดเห็น การสร้างเครื่องมือวิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป นำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านตาตโดน (ครูประชาสามัคคี) สังกัด สปพ.ชย. 1 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ขออนุญาตครูประจำชั้น ผู้ปกครองนักเรียน และประสานงานกลุ่มภาคีพัฒนา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน นักเรียนตอบแบบประเมิน จำนวน 57 คน (ขอลอกจากการวิจัย 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 98.28 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\mu = 3.87$) เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านทัศนคติความซื่อสัตย์สุจริต ($\mu = 3.94$) ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ (1) นักเรียนเลือกคบเพื่อนที่จริงใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\mu = 4.16$) (2) นักเรียนเห็นว่าการซื่อสัตย์มีคุณค่า สร้างประโยชน์ได้มากมาย ($\mu = 4.16$) ลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนมีสติรู้ตัว ระมัดระวังการกระทำของตนเอง ($\mu = 3.78$) 2) ด้านลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ($\mu = 3.88$) ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ 1) นักเรียนให้ความร่วมมือทำงานกับหมู่คณะอย่างเต็มที่ ($\mu = 4.22$) 2) นักเรียนขมใจไม่กระทำ ไม่นินทาด้วยความชั่วทั้งปวง ($\mu = 3.90$) ลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนรักษาความสัตย์

คำนันสัญญา พุดจริงทำจริง ($\mu = 3.67$) 3) ด้านความมีน้ำใจ ($\mu = 3.78$) ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ 1) นักเรียนมีจิตเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น ($\mu = 4.12$) 2) นักเรียนลงมือทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ($\mu = 3.93$) ลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนสละเวลาทรัพย์สิน สิ่งของ ช่วยเหลือผู้กำลังเดือดร้อน ($\mu = 3.59$)

2. ผลการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ นำเสนอตามขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

2.1 ขั้นสร้างกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน โดยใช้ประเด็นสนทนากลุ่ม กับกลุ่มภาคีพัฒนา พบว่า สถานการณ์ความซื่อสัตย์ของนักเรียนในชุมชนยังมีแนวโน้มที่ดี เพราะนักเรียนยังอยู่ในช่วงวัยเด็ก ชอบเล่นสนุกสนาน มีพฤติกรรมเลียนแบบ ควรมีกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้ 1) แผนกิจกรรมศีลรักษาใจ รากฐานแห่งความซื่อสัตย์ 2) แผนกิจกรรมลมหายใจแห่งความซื่อสัตย์ สมบัติทิพย์คู่กาย 3) แผนกิจกรรมพัฒนาจิตด้วยกรรมฐาน สัจจอธิฐานเปลี่ยน 4) แผนกิจกรรมปัญญาปฏิบัติ สู่แปลงผักปลอดสารเคมี

2.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต โดยใช้แผนกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตกับกลุ่มนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตนักเรียนได้ในระดับดี บรรลุวัตถุประสงค์ทุกกิจกรรม เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) กิจกรรมปัญญาปฏิบัติ สู่แปลงผักปลอดสารเคมี ($\mu = 2.46$) นักเรียนอธิบายได้ว่าปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจชัดเจน เกิดได้จากการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการลงมือปฏิบัติ สามารถใช้ปัญญาพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างเที่ยงตรง เป็นเหตุเป็นผลเกี่ยวเนื่องกัน ผู้ที่จิตดีมีปัญญาจะสร้างประโยชน์ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต 2) กิจกรรมศีลรักษาใจ รากฐานแห่งความซื่อสัตย์ ($\mu = 2.44$) นักเรียนอธิบายได้ว่าศีล คือ ความปกติของกายวาจาใจ ศีล 5 มีประโยชน์ในการควบคุมรักษาความประพฤติของนักเรียนให้เป็นปกติ การรักษาศีล คือ การรักษาความจริงใจ พุดจริง ทำจริง ผักขมจิตควบคุมใจ แก้ไขปรับปรุงตนเองด้วยความอดทนเข้มแข็ง เสียสละประโยชน์ตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนส่วนใหญ่สามารถอรธานาศีล 5 ได้อย่างถูกต้อง 3) กิจกรรมลมหายใจแห่งความซื่อสัตย์ สมบัติทิพย์คู่กาย ($\mu = 2.42$) นักเรียนอธิบายได้ว่าความซื่อสัตย์ คือ ความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ การประพฤติในทางที่ถูกต้อง สามารถเสนอแนวทางแก้ไขพฤติกรรมจากกรณีตัวอย่างได้ 4) กิจกรรมพัฒนาจิตด้วยกรรมฐาน สัจจอธิฐานเปลี่ยนชีวิต ($\mu = 2.21$) นักเรียนอธิบายได้ว่าการพัฒนาจิต คือ การฝึกจิตให้สงบตั้งมั่น

ฝึกสติให้รู้ทันจิต ทำให้จิตมีกำลังมั่นคง ทำให้จิตดีมีปัญญาแก้ไขปัญหาวีรติและการทำงานได้ นักเรียนส่วนใหญ่นั่งสมาธิได้สงบนิ่ง และให้สัจจะว่าจะปฏิบัติ ปฏิบัติชอบ และอธิฐานจิตอุทิศบุญกุศลได้

2.3 ขั้นตอนติดตามประเมินผลกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต หลังร่วมกิจกรรมเรียนรู้ 30 วัน โดยใช้แบบติดตามพฤติกรรมนักเรียนหลังร่วมกิจกรรมเรียนรู้ พบว่า 1) พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตส่วนบุคคลที่ปฏิบัติได้มากกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับ คือ ช่วยเหลืองานพ่อแม่ ชายของ หุงข้าว ทำอาหาร จัดสำรับ ดูแลน้อง ร้อยละ 82.46 กวาดบ้าน ถูบ้าน ร้อยละ 75.44 ซักผ้า พับผ้า รีดผ้า ร้อยละ 66.67 เก็บขยะ ร้อยละ 54.39 2) พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ต่อครอบครัวที่ปฏิบัติได้มากกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับ คือ ช่วยเหลืองานบ้าน งานอาชีพ หุงข้าว ร้อยละ 80.70 กวาดบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน ร้อยละ 78.95 ซักผ้า รีดผ้า ร้อยละ 56.14 ทำอาหาร รดน้ำต้นไม้ ล้างจาน ร้อยละ 52.63 ตั้งใจเรียน ทำการบ้าน ร้อยละ 50.88 3) พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตต่อโรงเรียนที่ปฏิบัติได้มากกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับ คือ มีความรับผิดชอบมากขึ้น ร้อยละ 66.67 ขยัน ตั้งใจเรียน ร้อยละ 63.16 ช่วยเหลือคุณครู ร้อยละ 52.63 ทำเวรชั้นเรียน ปิดหน้าต่าง ลบกระดานดำ ร้อยละ 50.88 และการสัมภาษณ์กลุ่มภาคีพัฒนา พบว่า 1) ด้านพฤติกรรมนักเรียน กิจกรรมช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติให้ตนเองเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์ 2) ด้านความเหมาะสมของกิจกรรม เนื้อหาสาระมีเหมาะสมกับนักเรียน วิทยากรครูฝึกและทีมผู้ช่วยมีความหลากหลายจัดกิจกรรมได้ต่อเนื่อง สนุกเพลิดเพลิน ได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นทีม 3) ด้านประโยชน์และความคุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเลือกคบเพื่อนที่จริงใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเห็นคุณค่าชีวิตนี้มีคุณค่า สร้างประโยชน์ได้มากมาย การให้ความร่วมมือทำงานกับหมู่คณะอย่างเต็มที่ และการข่มใจไม่กระทำไม่ยินดีกับความชั่วทั้งปวง การมีจิตเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่นลงมือทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาเริ่มทำงานได้ดี สามารถให้เหตุผลที่เป็นนามธรรมได้ แยกแยะความดีความชั่วได้ เข้าใจการเลือกคบเพื่อนจากคำแนะนำของครอบครัว มีครอบครัวที่คอยปลูกฝังการพึ่งตนเอง มีเพื่อนพุดคุย ให้กำลังใจ ช่วยเหลือกันและกัน แม้พบเจอกับความทุกข์บ้างก็ลืมได้เร็ว ซึ่งอิทธิพลของการเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อม

ดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนสามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ จึงเลือกปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามกาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนความเป็นคนดีตามหลักศีลธรรมและกฎระเบียบโรงเรียน เห็นความสำคัญของหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และเมื่อเข้าศึกษาในโรงเรียนทำให้มีความคุ้นเคย เกิดความร่วมมือกับหมู่คณะ รับผิดชอบต่อหน้าที่ตามหลักพุทธศาสนา กับทั้งการให้ความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้อาวุโส ช่วยเหลือหลอมให้เกิดความยับยั้งชั่งใจไม่ให้ประพฤติดื้อ ไม่นินทาด้วยความชั่วได้ โดยที่ครอบครัวในสังคมไทยพยายามปลูกฝังความประพฤติตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ การให้ มีน้ำใจ พุติ เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือกัน วางตนเสมอต้นเสมอปลาย และหลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา ปราบปราม อดทน และอุเบกขา อนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น มุทิตาพลอยยินดี อุเบกขา ใจเป็นกลางมองเห็นความจริง จึงลงมือทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นนั้น เพื่อแสดงถึงความเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน โดยอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา เพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงาม โดยที่ทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชื่อว่าช่วงอายุ 10-16 ปี เป็นขั้นปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เลือกกระทำบางสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องอาศัยการควบคุมอยู่บ้าง จึงส่งผลให้ผลการพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักดิ์ทิพา เปรี้ยวพานิชย์, ลำไย มากเจริญ และทิพสุตา คมวงศ์วิวัฒน์ (2560) และลือรัตน์ อนุรัตน์พานิช และคณะ (2561) พบว่า ทักษะคิดต่อจริยธรรมโดยภาพรวมและรายด้านของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผลมาจากการพัฒนาการช่วงวัย ความต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การรักษา กฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคม การได้รับการตักเตือนจากพ่อแม่ หรือครู และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้สึกของกลุ่มเพื่อน ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ได้จากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน พ่อแม่เอาใจใส่ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง ทำกิจกรรมร่วมกัน มีวินัยในตนเองสูง มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มองเห็นความสำคัญของผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และความมีน้ำใจ เกิดจากกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งการสังเกตจะไม่แสดงพฤติกรรมนั้นทันที แต่จะแสดงพฤติกรรมนั้นเมื่อเห็นคุณค่า

2. นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก แต่เป็นลำดับสุดท้ายของค่าเฉลี่ย เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) การมีสติรู้ตัว ระมัดระวังการกระทำของตนเอง 2) การรักษาความสัตย์ คำนึงสัญญา พุดจริงทำจริง 3) นักเรียนสละเวลาทรัพย์สิน สิ่งของ ช่วยเหลือผู้กำลังเดือดร้อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมีสติรู้ตัวนั้น เป็นสิ่งที่กระทำต่อเนื่องได้ยาก นักเรียนอาจเพียงแค่รู้ความหมาย และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยาก เข้าไม่ถึงวิธีการฝึกฝน

หรือตั้งใจเกินไป จึงทำได้เพียงเอาสติจดจ่อกับสิ่งที่สนใจชั่วคราว ไม่ใคร่ระมัดระวังพฤติกรรมที่แสดงออกนัก ส่วนการรักษาความสัตย์นั้น เป็นอาการที่สอดคล้องกับการมีสติรู้ตัว หากขาดสติระลึกรู้ปัจจุบัน ไม่ได้ ก็พลั้งเผลอหลงลืมสัจจวาจาไว้ เมื่อทำผิดจึงพูดแก้ตัวไปให้พ้นตัว อีกทั้งเคยเห็นบุคคลอื่นพูดอย่างทำอย่าง ไม่เห็นโทษของการพูดไม่จริง ผิดสัจจะจนเคยชิน เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยในชีวิต อีกทั้งมีทัศนคติรวมและความเข้าใจถึงความหมายของการสละไม่ถือซึ่งดีพอ เข้าไม่ถึงรูปแบบและวิธีการ โดยบุญในหลักพุทธศาสนานั้น แม้ว่าไม่มีทรัพย์ก็สามารถเข้าถึงความดีได้ด้วยจิตใจสละละอย่างเต็มที่ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ก็ได้ อาณิสสสังฆไม่มีประมาณ ทำให้การมีสติรู้ตัว การรักษาความสัตย์ และการเสียสละมีค่าเฉลี่ยในลำดับท้าย

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธธัญญ์ โออ้อม และคณะ (2563) ไพบุลย์ (สุขเจตน์, ยุทธนา ประณีต และสุรพล สุขะพรหม (2563) พบว่า พฤติกรรมด้านจิตภาวนาอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การพัฒนาจิตให้มีความพร้อมด้านคุณธรรม ต้องรอเวลา รอโอกาส ต้องใช้เวลาในการแสดงผล สังเกตได้จากการสละเวลา แรงงาน ช่วยเหลือผู้กำลังเดือดร้อน ช่วยกระตุ้นให้รู้จักคิดอย่างถูกต้อง จึงควรให้ความสำคัญกับสัจจะ พุดจริงทำจริง มีสติรู้ตัว และการสละเวลา ทรัพย์สิน สิ่งของ ช่วยเหลือผู้กำลังเดือดร้อน เป็นคุณธรรมที่เกื้อหนุนส่งเสริมกันให้เกิดความไว้วางใจ

3. สถานการณ์ความซื่อสัตย์ของนักเรียนในชุมชนยังมีแนวโน้มที่ดี ควรมีกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน โดยการประยุกต์หลักไตรสิกขาเป็นเครื่องมือในการรักษากาย วาจา ใจ ให้สุจริต ประกอบด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน จำนวน 4 ฉบับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้อง เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีลักษณะเป็นสังคมเครือญาติ การอบรมเลี้ยงดูได้รับอิทธิพลมาจากหลักธรรมในพุทธศาสนา นักเรียนช่วงวัยนี้กำลังเรียนรู้กฎเกณฑ์และตัวแบบที่ดีในสังคม อีกทั้งความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่สนับสนุนให้ธรรมข้ออื่นดำรงอยู่ได้ การเป็นคนซื่อสัตย์ พุดจริง ทำจริง เป็นคนจริงใจ เป็นคนตรง จะทำให้เป็นที่เชื่อถือ นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนและการทำงานต่อไป โดยเฉพาะศีล 5 เป็นการรักษากาย วาจา ใจ ให้เป็นปกติ และใช้สมาธิพัฒนาจิตให้มีกำลัง ควบคุมกาย วาจา ใจ ให้ตั้งมั่นในคุณงามความดีมั่นคงในความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้จิตดีมีปัญญา ใช้ปัญญาไปแก้ปัญหา งาน ปัญหาชีวิตได้ ซึ่งกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อปรับตัวให้บุคคลมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคม เป็นการเรียนรู้โดยบังเอิญและการเลียนแบบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทำให้ภาคีพัฒนามีความเห็นตรงกันว่าควรจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้หลักไตรสิกขาเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูธรรมธชาจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) อัจฉริยา สุวรรณเชษฐ (2560) และพระสมพงษ์ สุวโจ (ไชยณรงค์) (2561) พบว่า นักเรียนจะเลียนแบบและซึมซับพฤติกรรมต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม การสร้างความตระหนัก โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติ ทำให้เกิดพลังนำไปสู่การพัฒนาความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ในสังคมยุคดิจิทัลนั้น ไตรสิกขาถือเป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมกาย วาจา จิตใจ และปัญญา โดยใช้ปัญญาเป็นเครื่องช่วยนำทางให้การพัฒนาดำเนินไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ส่งเสริมให้มีมนุษยธรรม ลดละความเห็นแก่ตัว กิเลสเบาบางลง นำทางสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข องค์กรร่วมการพัฒนาคืออย่างมีคุณภาพ คือ 1) ศีล เป็นการฝึกวินัยเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเคยชินที่ดี 2) สมาธิ เป็นการฝึกจิตด้านคุณธรรมและด้านความสุข 3) ปัญญา เป็นการฝึกรู้ความจริง จนถึงขั้นรู้เท่าทันความธรรมดาของสิ่งทั้งปวง

4. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี ทุกชั้นปี ทุกกิจกรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โดยภาพรวมตามแผนกิจกรรมเรียนรู้ได้ออกแบบตามทฤษฎีจำแนกระดับคุณภาพการเรียนรู้ด้านจิตใจ การออกแบบแผนกิจกรรม มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อแผนกิจกรรม วัตถุประสงค์ เจิงพฤติกรรม แนวคิดสำคัญ เนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ค่านิยม สื่อวัสดุอุปกรณ์ การประเมินผล เกณฑ์การประเมิน โดยให้เรียนรู้เป็นกลุ่มคละชั้นเรียนและลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ในแต่ละฐานที่กำหนด จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันวางแผนออกแบบกระบวนการเรียนรู้เชิงระบบโดยภาคีพัฒนานักเรียนได้ฝึกวางแผนและลงมือปฏิบัติจริงเป็นทีม กิจกรรมเรียนรู้มีความสนุกสนาน มีการเสริมแรงทางบวก ได้แสดงบทบาทผู้นำผู้ตามในการแก้ปัญหา ประเมินผลกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ได้เร็ว ซึ่งทฤษฎีจำแนกระดับคุณภาพการเรียนรู้ด้านจิตใจ เชื่อว่าเจตคติของบุคคลเกิดขึ้นตามลำดับ คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ และการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ทำให้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิรชล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และถาดทอง ปานศุภวัชร (2559) และอาภรณ์ ดวงรัตน์ (2561) พบว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบตามทฤษฎีทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม มีเหตุผล มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงขึ้น ทำให้เกิดแรงจูงใจ มีความสนใจ สามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองภายใต้การสนับสนุนของครู โดยเฉพาะการสอนด้วยเกม นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน มีบรรยากาศผ่อนคลาย ทำให้นักเรียนมีความสามารถ

ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ส่วนการฝึกสมาธิมีผลทำให้กรรับรู้ดีขึ้น สามารถช่วยพัฒนาความเร็วของเวลาในปฏิกิริยาตอบสนอง การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีจิตใจที่สงบและตั้งมั่น เกิดความตั้งใจขั้นสูง ร่างกายใช้ออกซิเจนลดลง หัวใจเต้นช้าลงและมีความดันโลหิตลดลง ส่งผลให้ระดับแลคเตทในเลือดลดลง ร่างกายหลังสารเอ็นโดรฟินมากขึ้น จะช่วยสร้างอารมณ์รู้สึกเป็นสุขจิตสงบ

5. การติดตามประเมินผลกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ภายหลังร่วมกิจกรรมเรียนรู้ 30 วัน นักเรียนมีพฤติกรรมความดีโดยภาพรวมดีขึ้น มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีทัศนคติ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มขึ้น จึงพยายามควบคุมพฤติกรรมตนเองตามความเข้าใจนั้น เพื่อแสดงถึงความเป็นคนดีที่ซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตนเอง ครอบครัวและโรงเรียน ถือเป็นสัมมาทิฐิหรือเห็นชอบด้วยปัญญานำไปสู่ความคิดในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดี นอกจากนั้นแล้วการมอบหมายงานบ้านตามช่วงวัย ยังถือเป็นการสอนความจริงของชีวิตและโลก นำทางไปสู่ทักษะการจัดการชีวิตและการพึ่งตนเองตามบริบทของครอบครัว เมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาจะส่งผลให้มีคุณภาพการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ซัดเจนขึ้น นำสู่การจัดระบบคุณค่าในใจว่าการทำงานทุกสิ่งมีคุณค่า มีประโยชน์ช่วยฝึกฝนวินัยความรับผิดชอบ มีน้ำใจ ใส่ใจ ช่วยเหลือแบ่งปัน อีกทั้งงานบ้านยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมนักเรียนให้ยอมรับทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้ ประกอบกับการออกแบบกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับช่วงวัยและบริบทชุมชน การจัดลำดับเนื้อหาไม่ซับซ้อน จัดบรรยากาศเป็นกันเอง มีการเสริมแรงประเมินผลในระบบทีม และมีครูฝึกคอยช่วยเหลือแนะนำ ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงจัดระบบได้ง่าย เข้าใจได้รวดเร็วขึ้น โดยที่ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่เชื่อว่า สถาบันครอบครัวมีหน้าที่หล่อหลอมให้สมาชิกมีพฤติกรรมตามแบบแผน ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมและความภาคภูมิใจที่แตกต่างกัน ประกอบกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทำให้สนุกและน่าสนใจ มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภัศร มิน้อย และประสพชัย พสุนนท์ (2560) และวัชรินทร์ เอี่ยมศิริ (2561) พบว่า ความเห็นที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ ทำให้กระบวนการทำงานทางจิตหรือสัมผัสกับปะเกิดความถูกต้องตามไปด้วย ส่งผลให้วิถีชีวิตดำเนินไปในเส้นทางแห่งอริยมรรค การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง การรวมกลุ่มทำกิจกรรม และการได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดทัศนคติทางบวกต่อจิตสาธารณะได้ ครอบครัวมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังและถ่ายทอดค่านิยมพฤติกรรม และรักษาไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งวรรณกรรม เนตรทิพย์, จตุพล ยงศรี และราชนันท์ บุญธิดา (2560) และอรอนงค์

โมฆิตพิพัฒน์ (2561) พบว่า เด็กที่มีโอกาสได้ทำงานบ้านเป็นกิจวัตรประจำวัน จะมีความรับผิดชอบ มีทักษะในการเข้าใจผู้อื่นได้ มีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองและสภาพแวดล้อมรอบตัว ส่งผลต่อความคิดอ่าน และความเป็นผู้ใหญ่ต่อไป รวมทั้งการทำงานเป็นทีมช่วยให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความใส่ใจ รับฟังข้อคิดเห็น ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ทำให้เกิดความสามัคคี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก และ Fitriah M. Suud and Abd. Madjid (2019) พบว่า ความซื่อสัตย์สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยระบบโรงเรียนที่เข้มแข็ง มีขั้นตอน คือ 1) การป้องกัน 2) การสร้างความเคยชิน 3) การสังเกตพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และ 4) การกำหนดนโยบาย จัดโปรแกรมและจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่มุ่งเน้นการก่อตัวของวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในครอบครัว พ่อแม่ควรมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบงานบ้านตามความเหมาะสม โดยไม่มีรางวัลหรือเงื่อนไขในผลสำเร็จของงาน ให้ถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน การทำงานควรเน้นย้ำเรื่องความซื่อสัตย์ การพูดจริงทำจริง เผื่อระวังใจเสียเด็กเรื่องความรับผิดชอบ พ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดี วางตนเป็นเพื่อน อธิบายเหตุผล สอนให้เข้มแข็งสู้งาน รับผิดชอบต่อพฤติกรรมไม่ดีไม่ให้เคยชิน ให้คำปรึกษาหารือ พาให้พระสวามนต์ นั่งสมาธิจนเป็นนิสัย

2) ในโรงเรียน คุณครูควรให้ความสำคัญเน้นย้ำใส่ใจกับการรักษาระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กำหนดความรับผิดชอบในงานกิจกรรม การบ้านและพื้นที่รับผิดชอบ ฝึกความอดทนเข้มแข็ง การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การรักษาความจริงใจ พูดจริงทำจริง การประพฤติในทางที่ถูกต้องตามหลักของเบญจศีลเบญจธรรม การฝึกสมาธิก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อจิตสงบเป็นสมาธิให้ปลูกฝังเกี่ยวกับคุณค่าของชีวิตและการทำงาน เป้าหมายและการเรียนรู้ การสร้างประโยชน์ตอบแทนคุณแผ่นดิน นำนักเรียนร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญ ร่วมมือกับผู้บริหารในการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมเฉพาะพื้นที่ จึงควรมีการขยายการวิจัยและพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดชัยภูมิ

2) ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้นำมีผลต่อพฤติกรรมของทีม จึงควรวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำคุณธรรมนักเรียนจังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

ประภัสสร มีน้อย และประสพชัย พสุนนท์. (2560). การศึกษาปัจจัยการขัดเกลาทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*. 9(1): 215-228.

พระครูธรรมธราจารย์, มนุญ ศิวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2560). กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *ธรรมทรรศน์*. 17(2): 61-73.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2538). *วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สวย.

พระสมพงษ์ สุวโจ (ไชยณรงค์). (2561). การประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคดิจิทัล. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*. 2(1): 15-23.

ไพบุลย์ สุขเจตน์, ยุทธนา ประณีต และสุพล สุยะพรหม. (2563). การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 7(10): 234-247.

ภัทรทิพา เพ็ญพาณิษฐ์, ลำไย มากเจริญ และทิพสุตา คมวงศ์วัฒน์. (2560). พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. 14(1): 21-29.

ลีรัตน์ อนุรัตน์พานิช และคณะ. (2561). ทศนคติด้านความซื่อสัตย์สุจริตและด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักศึกษาเภสัชศาสตร์. *Veridien E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 11(1): 3228-3245.

วชิรตล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และถาดทอง ปานศุภวัชร. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 6(1): 97-105.

วรสรณ์ เนตรทิพย์, จตุพล ยงศรี และราชนันท์ บุญธิมา. (2560). องค์ประกอบของพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นทีมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 22(2): 229-241.

- วัชรินทร์ เอี่ยมศิริ. (2561). การขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศของครอบครัวนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- “สถานการณ์คอร์รัปชันไทยดีขึ้น ชี้นำมีจิตสำนึกดีที่สุดในรอบ 8 ปี”. ไทยโพสต์ออนไลน์. 17 สิงหาคม 2561. [Online]. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/15581>. 2564.
- สุทธญาณ โอบอ้อม และคณะ. (2563). การเสริมสร้างจิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยของนักเรียนในจังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. 9(2): 65-77.
- สัมฤทธิ์ น่วมศิริ และคณะ. (2561). การทุจริตคอร์รัปชันกับสังคมไทย. วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 16(2): 273-282.
- อรอนงค์ โสมิตพิพัฒน์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือทำงานเป็นทีม ในรายวิชาสัมมนาวารสารศาสตร์ สำหรับนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ ระดับชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ. วารสารครุพิบูล. 5(1): 77-86.
- อาภรณ์ ดวงรัตน์. (2561). ผลการใช้โปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัจฉริยา สุวรรณเชษฐ. (2560). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองระดับประถมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Fitriah M. Suud and Abd. Madjid. (2019). The study of educational honesty stages implementation in an Indonesian school. Humanities & Social Sciences Reviews. 7(4): 502-510.